

MECLİS SİMÜLASYONU BAŞKANLIĞI	
Komisyon	Adalet Komisyonu
Teklifin Başlığı	Adli Kolluk Kanunu Teklifi
Dönemi ve Yasama Yılı	1. Yasama Yılı / 1. Yasama Dönemi
Başkanlığa Geliş Tarihi ve Sıra Numarası	19.02.2021 001

GENEL GEREKÇE

Hukuk devletinin ilkelerine uygun, yürütmenin vesayetinde olmayan adil bir yargılamanın yapılabilmesi için etkin ve bağımsız bir soruşturma şarttır. Yürürlükte olan yasalara göre, soruşturmayı yürüten adli kolluk görevlilerinin idari yönden İçişleri Bakanlığı'na bağlı olması, yürütmeden bağımsız ve etkin bir soruşturma gerçekleşmesi bakımından sakıncalar taşımaktadır. Bu nedenle Yargı'ya bağlı, soruşturma alanında uzmanlaşmış bir adli kolluk teşkilatının oluşturulması, hukuk devletinin gereksinimlerindendir.

Avrupa İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammerberg, 10 Haziran 2012 tarihli raporunda yürütmeden bağımsız bir Adli kolluk teşkilatının eksikliği ve gerekliliğini vurgulamıştır. Raporda kanıtların daha iyi toplanabilmesi, soruşturmaların dışarıya sızdırılmasının önlenmesi, savcıların soruşturmalar arasında daha iyi eşgüdüm sağlayabilmesi için ayrı bir adli kolluk teşkilatının oluşturulmasının gereğinden bahsedilmiştir. Kaldı ki soruşturma evresinin bütünlüğünü sağlamak için de ayrı bir adli kolluk teşkilatının kurulması elzemdir.

Ülkemizde, Başsavcılığa bağlı bir Adli Kolluk Teşkilatı'nın eksikliği, AB İlerleme Raporlarında da belirtilmiştir. Avrupa Komisyonu, 2011, 2012, 2013 yılları ilerleme raporlarında, Türkiye'de savcılığa bağlı bir adli kolluk teşkilatının bulunmaması sebebiyle savcılığın soruşturmalar için, İçişleri Bakanlığına dayanmak durumunda kaldığını belirtmiştir. Buna ek olarak 2012 yılı İlerleme Raporu'nda, Türkiye'de Adli kolluk kuvvetinin bulunmamasının işkence veya kötü muamele suçlamalarına ilişkin idari soruşturmaların aynı kurum içindeki diğer polis memurları tarafından yürütülmesi nedeniyle, soruşturmanın tarafsızlığının tehlikeye düştüğü söylenmiştir.

Oluşturulacak olan Adli Kolluk Teşkilatı görevlerinin, savcının talimat ve denetimlerine uygun olarak görevlerini ifa etmesi, soruşturmanın adli prosedüre ve hukuka uygunluğunu garanti altına alacaktır. Bu bağlamda Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu, 6 Ekim 2000 tarihli tavsiye kararında, savcının soruşturmada delil arama sırasında kullanılan yöntemlere, soruşturmayı yapacak olan personelin seçimine, soruşturmanın süresine ve elde edilen bilgilerin Başsavcı ile paylaşılıp paylaşılamayacağına karar verme yetkisinin devlet tarafından garanti altına alınması gerektiğini belirtmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile adli kolluk görev ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasların düzenlendiği kanun amacı saptanmıştır.

MADDE 2- Madde ile adli kolluğun görev, yetki ve sorumluluklarının yanında özlük işlerine ilişkin usul ve esasları içeren kanunun kapsamı belirtilmiştir.

MADDE 3- Madde ile adli kolluğun Cumhuriyet savcısına bağlı kuruluşu düzenleme altına alınmıştır. Maddenin 2. fıkrasında adli kolluk teşkilatını oluşturan soruşturma müfettişleri, adli polis, adli jandarma, adli sahil güvenlik tanımları yapılmıştır. Maddenin 3. fıkrasında il, ilçe belediye hudutları dışında kalan bölgelerde de adli kolluk görevini yerine getirecek kişiler belirtilmiştir. 4. fıkra ise adli polis ve jandarma kadro ihtiyacının ilgili bakanlıklarla müştereken tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

MADDE 4- Adli kolluk Cumhuriyet başsavcısının ve Cumhuriyet savcısının yönetim ve denetimi altında faaliyetlerini yürütecektir. Madde ile adli kolluğa hukuka uygun özellikle muhakeme kuralları içerisinde hareket etme alanı sağlanmıştır. İlk fıkra emirlere uymayan kişilerin Türk Ceza Kanunu'na göre cezalandırılacakları düzenlenmiştir. Maddenin 3. fıkrası ile adli kolluğun suç teşkil eden fiillerden sorumluluğu düzenlenmiştir.

MADDE 5- Madde ile soruşturma müfettişleri birimleri Cumhuriyet başsavcılığı emrinde uzmanlardan oluşturulacaktır. Maddenin 2. fıkrası ile soruşturma müfettişlerinin diğer adli kolluk görevlileri arasındaki statüsü belirtilmiştir. Maddenin 3. fıkrası ile soruşturma müfettişlerinin görevleri temel olarak sayılmış, Cumhuriyet başsavcısının ya da savcısının verdiği ek görevlerini de yerine getirme yükümlülüğü düzenlenmiştir. Maddenin son fıkrası ile de soruşturma müfettişlerinin çalışma yerleri ve çalışma kıyafetleri belirtilmiştir.

MADDE 6- Madde ile adli kolluk görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Adli kolluk suç haberini aldığı anda harekete geçecektir. Ancak cumhuriyet savcısından emir alması gereken durum ve koşullarda yazılı ve sözlü emirleri de yerine getirecektir. Maddenin son fıkrası ile adli kolluğun soruşturma işlemleri ile öncelikle görevlendirilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

MADDE 7- Maddeye göre, adli kolluk bağlı olarak kurulduğu Cumhuriyet başsavcılığının görev alanı kapsamında faaliyet yürütecektir. Cumhuriyet başsavcısı ve savcısı kendi görev alanı dışında ancak o bölge Cumhuriyet başsavcılığı bilgisinde ve işbirliğinde adli kolluğu görevlendirebilecektir.

MADDE 8- Madde ile adli kolluk için uygulanacak hükümler örnek olarak sayılmıştır. Bu kanun hükümleri saklı kalmak üzere her bir adli kolluk görevlisine ilişkin ilgili mevzuat hükümleri uygulanabilecektir.

MADDE 9- Madde ile adli kolluğun kurulduğu yerlerde genel kolluğa da birtakım yükümlülükler verilmiştir. Genel kolluğa karşılaştığı durumlarda gerekli acele önlemleri alıp en çabuk şekilde adli kolluğa bildirim yapılması yönünde bir yükümlülük getirilmiştir. Buna ek

ADHOC DERNEĞİ MECLİS SİMÜLASYONU
28 Şubat-7 Mart 2021

olarak Cumhuriyet savcısı da belirli adli işlerin görülmesi için geçici olarak memur görevlendirilmesini isteyebilecektir. Görevlendirilen memur da adli işleri yerine getirirken adli kolluk görevlisi gibi işlem görecektir.

MADDE 10- Madde ile adli kolluk görevlilerinin görevleri nedeniyle veya görevleri sırasında işledikleri suçlara ilişkin ve soruşturma müfettişlerinin idari görevleri nedeniyle ya da idari görevleri sırasında işledikleri suçlara ilişkin, Cumhuriyet başsavcılığınca soruşturma ve kovuşturma doğrudan, izne gerek olmaksızın yapılabilecektir.

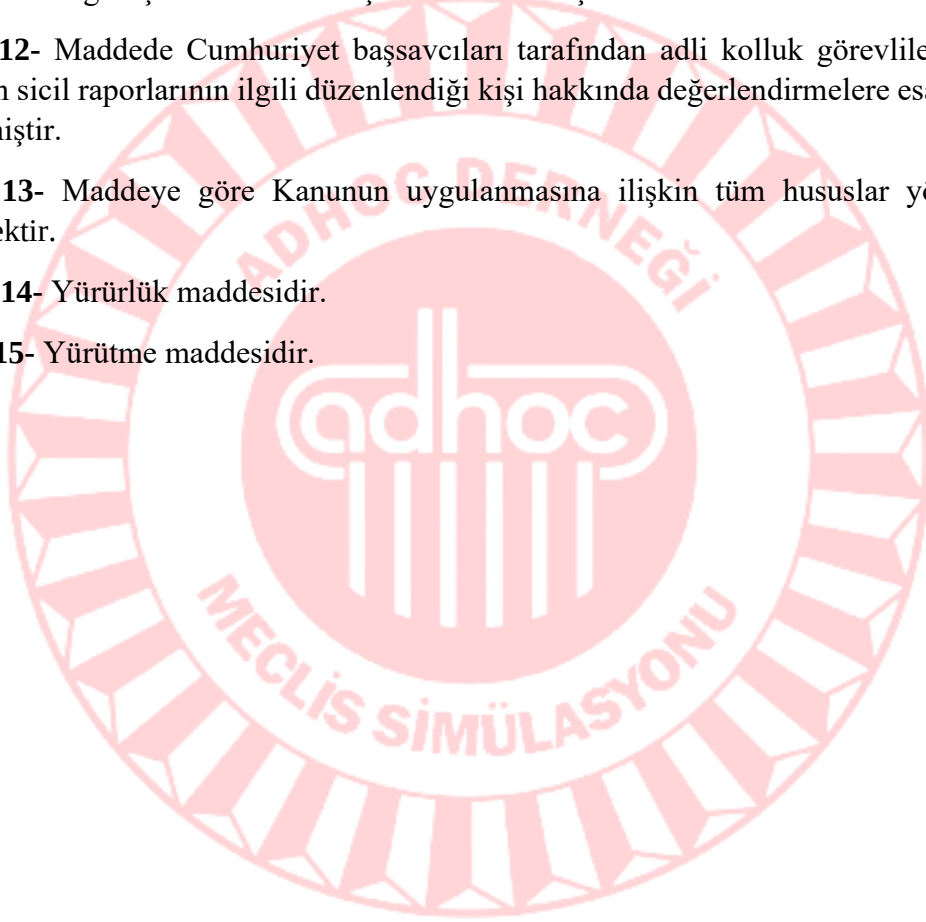
MADDE 11- Madde ile soruşturma müfettişlerinin, adli polis, adli jandarma, adli sahil güvenliğinin görevlerine atanması için gerekli şartlar belirtilmiş, ilgili Müdürlük ve Komutanlıkların görüşlerinin alınması şartı düzenlenmiştir.

MADDE 12- Maddede Cumhuriyet başsavcıları tarafından adli kolluk görevlilerine ilişkin düzenlenen sicil raporlarının ilgili düzenlendiği kişi hakkında değerlendirmelere esas alınacağı düzenlenmiştir.

MADDE 13- Maddeye göre Kanunun uygulanmasına ilişkin tüm hususlar yönetmelikle belirlenecektir.

MADDE 14- Yürürlük maddesidir.

MADDE 15- Yürütme maddesidir.

ADLİ KOLLUK KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam

Amaç

MADDE 1- (1) Bu kanunun amacı, adli makamların yargı bağımsızlığı ilkesine uygun olarak, Cumhuriyet başsavcısının gözetim ve denetiminde kovuşturma ve soruşturma görevlerini yerine getirmelerini, şüpheli, sanık ve delillere gecikmeden ve güvenilir biçimde ulaşmalarını sağlamak, bu konularda hızlı, sağlıklı, verimli ve usulüne uygun biçimde faaliyetlerde bulunmak üzere adli kolluk teşkilatının kuruluş, görev ve sorumluluklarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Kanun, adli kolluğun görev, yetki ve sorumlulukları, hizmetin gerektirdiği bağıklık ve ilişkiler ile özlük işlerine ilişkin esas ve usulleri kapsar.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Çalışma Esasları

Kuruluş

MADDE 3- (1) Adli makamların yargı bağımsızlığı ilkesine uygun olarak kovuşturma ve soruşturma görevlerini yerine getirmelerini, sanık ve kanıtlara gecikmeden ve güvenilir biçimde ulaşmalarını sağlamak amacıyla il ve ilçelerde cumhuriyet savcılarına bağlı olarak görev yapmak üzere adli kolluk kurulur.

(2) Adli kolluk; soruşturma müfettişleri, adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarmadan oluşur;

a) Soruşturma müfettişleri: İl ve İlçe Cumhuriyet başsavcılıkları emrinde uzmanlardan oluşan soruşturma müfettişleri birimini,

b) Adli Polis: Her polis karakolunda adli polis kısmını, her emniyet müdürlüğünde adli polis şubesini,

c) Adli Jandarma: Her jandarma karakolunda adli jandarma kısmını, her ilçede jandarma bölük komutanlığında adli jandarma takımını ve her il jandarma alay komutanlığında adli jandarma bölümünü,

d) Adli Sahil Güvenlik: Her sahil güvenlik grup komutanlığında adli sahil güvenlik takımını, her sahil güvenlik bölge komutanlığında adli sahil güvenlik bölümünü,

ifade eder.

(3) Adli jandarma, adli polis teşkilatı kurulmayan veya il ve ilçe belediye hudutları dışında kalan yerlerde adli kolluk görevini yerine getirmek üzere yeteri kadar subay, astsubay, uzman erbaş ve erden oluşur.

(4) Adli polis ve jandarmanın kadro ihtiyacı Adalet ve İçişleri Bakanlarınca müştereken tespit edilir.

Yönetim ve Denetim

MADDE 4- (1) Adli kolluk, bulunduğu yer cumhuriyet başsavcısının yönetim ve denetimine tabi olup onun yazılı ve sözlü emirlerini yerine getirmekle yükümlüdür. Savcının talimatlarına uygun hareket etmeyenler 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 257. maddesinin 1 ve 2 nci fıkraları gereğince cezalandırılır.

(2) Kovuşturma sırasında mahkemece yapılmasına karar verilen adli soruşturma işlemleri için mahkeme talebini Cumhuriyet Başsavcılığına iletir. Adli kolluk bu kovuşturma işlemlerini Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet savcılarının yönetim ve denetimi altında yerine getirir.

(3) Adli kolluk, Cumhuriyet savcılarından aldığı emri, Anayasa, kanun ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı gerekçesiyle beraber emri veren savcıya yazılı olarak bildirir. Bu halde emri yerine getiren sorumlu olmaz. Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulmaz.

Soruşturma Müfettişliği biriminin görev, çalışma usul ve esasları

MADDE 5- (1) İl ve İlçe Cumhuriyet başsavcılıkları emrinde uzmanlardan oluşturulan soruşturma müfettişleri birimleri, Cumhuriyet başsavcılıklarının emir ve denetimi altında faaliyet gösterir.

(2) Soruşturma müfettişleri; adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarmanın bu kanuna göre verilen görev bakımından üstüdür; adli polis ve jandarma, soruşturma müfettişlerinin emir ve denetimi altında görev yaparlar.

(3) Yukarıda belirtilen hükümler çerçevesinde soruşturma müfettişlerinin görevleri şunlardır:

a) Şikayetçinin şikayetini ve delillerini tespit etmek,

- b) Adli polis ve adli jandarma ile genel kolluk tarafından yakalanan kişilerin ifadelerini almak,
 - c) Tanık ve bilirkişi dinlemek,
 - d) Olay yeri görgü ve tespit tutanağını düzenlemek,
 - e) Elde edilen delillerle ilgili olarak bilirkişi incelemesi yapmak veya yaptırmak,
 - f) Müşteki ve sanıklarla ilgili adli tabip raporlarını temin etmek
 - g) İşlenen suçla ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşlarından bilgi istemek,
 - h) Araştırma ve soruşturma ile ilgili Cumhuriyet başsavcısı veya savcısının verdiği diğer işleri yapmak.
- (4) Soruşturma müfettişleri; adliye binasında veya Cumhuriyet başsavcılıklarınca belirlenen yerde görev yaparlar. Bu birimlerde görev yapan soruşturma müfettişleri sivil kıyafetle çalışırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluk

Adli kolluğun görev ve yetkileri

MADDE 6- (1) Adli kolluğun görevleri şunlardır:

- a) Cumhuriyet başsavcılığı tarafından herhangi bir suçla ilgili olarak verilen her türlü araştırma ve soruşturma işlemlerini yerine getirmek,
 - b) Adli kolluğun kendiliğinden veya ihbar veya şikayet üzerine öğrendiği suçları derhal Cumhuriyet başsavcılığına haber vermek ve Cumhuriyet başsavcılarınca bu konuda verilecek emirler gelinceye kadar suçla ilgili bilgileri toplamak, bunlardan doğabilecek diğer sonuçları önlemek, suç faillerini araştırmak ve yakalamak, delilleri toplamak ve koruma altına almak.
- (2) Adli kolluk suçun işlendiği haberini alır almaz bu Kanunda belirtilen görevleri, Cumhuriyet savcısının bu konuda vereceği yazılı ve sözlü emirleri yerine getirir.
- (3) Soruşturma işlemleri, Cumhuriyet savcısının emir ve talimatları doğrultusunda öncelikle adli kolluğa yaptırılır.

Görev alanı

MADDE 7- (1) Adli kolluğun görev alanı, kurulduğu yer bölgesiyle sınırlıdır. Soruşturma müfettişleri, adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarmanın görev alanı bağlı bulundukları Cumhuriyet başsavcısının görev alanına göre tayin edilir.

(2) Cumhuriyet başsavcılar ve Cumhuriyet savcılar görev alanlarının sınırları dışında belirli adli işlemlerin yapılmasını o yer Cumhuriyet başsavcısını bilgilendirerek, iş birliği içerisinde, yönetimlerindeki adli kolluğa emredebilir.

Adli kolluk hakkında uygulanacak hükümler

MADDE 8- (1) Soruşturma müfettişliği birimi mensupları, yetki ve sorumluluk bakımından bu konuda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere emniyet kuruluşları ile ilgili mevzuat hükümlerine; özlük hakları yönünden ise 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.

(2) Adli polis, adli sahil güvenlik ve adli jandarma mensupları yetki, sorumluluk ile özlük hakları yönünden bu kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak üzere kendi kuruluşları ile ilgili mevzuat hükümlerine tabidir.

Genel kolluktan yararlanma

MADDE 9- (1) Genel kolluk, adli kolluğun kurulduğu yerlerde de şikayet ve suç bildirimlerini kabul etmek, adli kolluk işe el koyuncaya kadar gerekli acele önlemleri almak ve suç delillerini korumakla yükümlüdür.

(2) Bu görevleri yerine getiren genel kolluk kuvvetleri, derhal ve en çabuk vasıta ile durumu adli kolluğa bildirir.

(3) Genel kolluk, doğrudan doğruya bilgi edindiği hususları en çabuk vasıta ile adli kolluğa ve/veya bulunduğu yerdeki Cumhuriyet savcısına bildirir.

(4) Adli kolluğun bulunduğu yerlerde de Cumhuriyet savcısı gerektiğinde, adli kolluk dışındaki genel kolluk amirlerinden belirli adli işlerin görülmesi için geçici olarak memur görevlendirilmesini isteyebilir. Görevlendirilen memurlar adli görevlerin yerine getirilmesinde bu Kanun hükümlerine tabidirler.

(5) Adli kolluk dışındaki genel kolluk amir ve memurları yukarıdaki fıkra gereğince Cumhuriyet savcılarınca verilen görevleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür.

Görevden doğan veya görev sırasında işlenen suçlar

MADDE 10- (1) Soruşturma müfettişleri, adli polis, adli sahil güvenlik ile adli jandarma hakkında, görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı Cumhuriyet başsavcılığınca doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılır.

(2) Soruşturma müfettişlerinin idari görevlerinden doğan veya bu görevleri sırasında işledikleri suçlardan dolayı da Cumhuriyet başsavcılığınca doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılır.

(3) 5 inci madde hükmü saklıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Atama, Sicil ve Disiplin İşlemleri

Adli kolluğun atanması

MADDE 11- (1) Soruşturma müfettişleri, üniversite mezunları arasından mülakatla altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından atanırlar.

(2) Adli polis memurları, beş yıl genel polis hizmetlerinde çalışmış, olumsuz sicil ve disiplin cezası almamış polis memurları arasından sınavla seçilecek ve altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından, Emniyet Genel Müdürlüğü'nden görüş alınarak atanırlar.

(3) Adli jandarma üst ve astları olumsuz sicil ve disiplin cezası almamış subay, astsubay, uzman çavuş ve erler arasından sınavla seçilecek ve altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından Jandarma Genel Komutanlığı'ndan yazılı görüş alınarak atanırlar.

(4) Adli sahil güvenlik üst ve astları olumsuz sicil ve disiplin cezası almamış, subay, astsubay, uzman erbaş, erbaş ve erler arasından sınavla seçilecek ve altı ay süreli eğitime tabi tutulduktan sonra Cumhuriyet başsavcısı tarafından Sahil Güvenlik Komutanlığı'ndan yazılı görüş alınarak atanırlar.

Sicil Raporları

MADDE 12- (1) Soruşturma müfettişleri hakkında sicil raporları o yer Cumhuriyet başsavcısı tarafından düzenlenir. Adli polis, adli sahil güvenlik ile adli jandarma sicil raporları hakkında kendi kuruluşları sicil mevzuatı hükümleri uygulanır. Ayrıca Cumhuriyet başsavcıları, bulunduğu yer adli polis amir ve memurları ile sahil güvenlik ve adli jandarma üst ve astları için ek sicil raporları düzenlemeye yetkilidirler. Cumhuriyet başsavcılarınca sicil raporları düzenlenen kişi ile ilgili bütün değerlendirmelerde bu sicil raporu esas alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Yönetmelik

MADDE 13- Soruşturma müfettişinin seçimi, atama ve nakli, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimi, adli kolluk kuruluşu içerisindeki diğer hizmet birimleri ile ilişkileri, sicil

ADHOC DERNEĞİ MECLİS SİMÜLASYONU
28 Şubat-7 Mart 2021

raporlarının düzenlenmesi, sicil ve disiplin işlemleriyle disiplin amirlerinin konumu, adli görevin yerine getirilmesiyle diğer birimleri denetim esas ve usulleri ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Adalet Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

GEÇİCİ MADDE 1- Adli kolluğun görevlerine ilişkin hükümler içeren önceki kanunlarda bu Kanundaki düzenlemelere uygun olarak değişiklik yapılır.

GEÇİCİ MADDE 2- Adli kolluk kurulmayan yerlerde, adli kolluk kuruluncaya kadar genel kolluğun adli görevi kendi teşkilat kanunları esasları dairesinde devam eder.

Yürürlük

MADDE 14- Bu Kanun yayımı tarihinden altı ay sonra yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

